

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 0 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 16. szám.

Nagyvárad.

Csütörtök 1915 január 21.

A gabonatermelés fokozása.

Az áldott és immár ujabban magyar vérről ismét megszentelt magyar föld két terméke került szembe egymással azon az országos értekezleten, melyet az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kezdeményezésére a napokban tartottak meg a székesfővárosban. A gabona és a cukorrépa állottak szemben, két terméke a magyar gazdának, amely békés idők folyamán egyformán segítik boldogulásában a magyar gazdát. Ma pedig, mikor a gazdasági esélyek nemesak az időjárástól függenek, hanem egy világháború bizonytalan tartama, kétségtelennek tartott, de mégis nagy gondot adó eshetősége lebeg felettünk, a magyar gazda úgy van ezzel a két szivéhez nőtt termékével, mint a magyar klasszikustól megénekelte Pókayné az ő fiaival.

Melyiket szeresse, melyiket védje? A cukorrépa bele van illesztve a magyar mezőgazdasági kultúrába, benne van a termelő gazda számadásában, benne van annak a termékének állami hozadéka az állami költségvetésben, a feldolgozás bele van helyezve ez ország ipari szervezetében, a gazda és gyáros együttes munkájának eredménye pedig bennefoglaltatik az ország közvagyonosodásában, mint igen jelentékeny tényező.

A tanácskozáson, melyen igazán képviselve volt az ország minden része, gazdasági tagozata a mérlegnyelve a gabona felé dőlt. Nagy része van ebben Rubinek Gyulának, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatójának, aki egy rövidre vont előadói beszédben úgy állította fel ezt a nehéz és annyi érdeket érintő kérdést, hogy megszülethetett a gazdák akaratának a teljes kifejezése abban, hogy igenis a cukorrépa termelést meg kell szorítani, mert a megszorítás nemzeti érdek. Ez pedig ma a legfőbb érdek.

A gazdák egyértelmű megállá-

podása szerint a cukorrépa termesztés korlátozhatni fog még pedig nemzeti nagy érdekből.

Az a terület, amelyet esendes időkben elfoglalt a cukorrépa, adván biztos jövedelmet a gazdának ma kell a gabonának. Jól jegyezzük meg a gabonának. Annak a mezőgazdasági terméknek, a minnek a kellő mennyiségű kitermesztésétől függ ennek az országnak a megélhetése ezekben a bizonytalan időkben, a mikor igazán semmiről sem vagyunk biztosak, csak a magunknak arról a dolgáról, a mit jól végeztünk ennek az országnak a javára.

Itt arról volt szó, hogy bizto-

sítsuk kétséges körülmények között országnak, hadseregnek a táplálkozást a bizonytalan időkre. Ezt csakis a gabona biztosítja. Erre van első sorban szüksége a lakosoknak, a hadseregnek. Hát ezt adja meg a magyar gazda, mikor önkénytelenül belemegy az ő jövedelmező, de inkább csak luxuscélokot szolgáló termékének a korlátozásába és gabonaföldet csinál az ő répatérületéből, a mi nem ad gyári, hanem új szálakkal kapcsolja bele a magyar gazdát a hadi állapot áldozataiba, a melyeknek a viselésében a magyar gazdaosztályt semmi más gazdasági és társadalmi tagozat felül nem multa.

Tengeri csata az Északi-tengeren.

Budapest, január 20. (Tud. cenz. táv.) Az Est tudósítója jelenti Rotterdamból: Észak-Hollandiában, Port-Huysen-Melden vidékén Borkum felől ágyuzást hallottak. Azt hiszik tengeri ütközet volt. Egy holland sziget fölött az Északi-tengeren három Zeppelin léghajót láttak, kettő nyugatról észak felé tartott, egy keletről nyugatnak repült. Ezek megjelenése összefüggésben lehetett az ágyuzással. Ugy hiszik, a Zeppelinek is résztvettek a tengeri ütközetben.

Német léghajó Yarmouth felett.

Budapest, január 20. (Tud. cenz. táv.) Rotterdamból táviratozzák: Londonból érkezett jelentés szerint 19-én este Zeppelin léghajó jelent meg Yarmouth angol hadihajó felett és bombázta a várost. Többen meghaltak, a kikötőben a károk jelentékenyek. További részletek még nem érkeztek.

A franciák soisnisi veresége.

Stockholm, január 20. Svenska Dagbladet katonai munkatársa írja: Hosszu idő óta először hallunk a nyugati fronton történt „végleges” előnyomulásról. A német vezérkar legújabb jelentései oly hangnemben vannak megszerkesztve, mely egy kicsit Stein jellemző riportjaira emlékeztet, a háború legelejéről. A németek sikerei végre igazi eredményt jeleznek, amilyent mostanában keveset hallunk a háború nyugati frontjáról. Azok a heves harcok, melyek az utolsó na-

pokban az Aisne északi partján elterülő magaslatokon dühöngtek, északra lettek és északra Soissonsra, a franciák végleges vereségét eredményezték. A németek hadizsákmánya jelentékeny, ha meggondoljuk, hogy a frontnak ily szűkre határolt részén szerezték.

A francia kommuniké elismeri a német győzelem egy részét. Azt jelenti, hogy a franciák terepfeladásra kényszerültek északra Soissonsra, a fensik keleti lejtőin. A nyugati lejtőket azonban „védelmezik”, ez persze

csak azt jelenti, hogy a francia kommuniké kiadása idején ezek a lejtők még francia kézben voltak.

A német jelentés határozott hangja kétséget nem tűr az irányban, hogy a siker egyszer tényleg a németek részén van. Hogy stratégiai tekintetben ezeknek a harcoknak mi a jelentőségük, azt egyelőre nehéz megítélni. A franciák mindenesetre még mindig tartják megerősített állásaikat északra az Aisne partjától és a Soissons körüli harcok bizonyára folytatódni fognak.

A nyugati front többi részéről nincsenek jelentékenyebb adataink. A németek ama jelentését, hogy az ellenség támadásait a La Bassée csatorna mentén „definitive” visszaverték, azt mutatja, hogy a francia támadó erő ezen a ponton tökéletesen kimerült. A franciák azt állítják, hogy azokban a tüzérharcokban, melyek a front sok helyén, Nieuportnál és Ypernnél, valamint Rheims-től az Argonnes-okig folytak, fölényt mutattak.

A franciák a soissoni vereségről.

Budapest, január 20. (Tud. cenz. táv.) Genfből sürgönyzik: A *Matin* szerint Soissonnál az áradat elragadta a hidat az Aisne fölött. A franciák ezért élelem és munició nélkül maradtak s a német támadások elől rögtönözött hidon vonultak vissza az Aisne balpartjára. A francia hátvédnek óriás veszteségei voltak a németek tüze miatt, egyes századokból csak tíz ember menekült meg.

Az internáltak nyomorusága Franciaország szégyene.

Páris, január 20. Gustav Hervé egy cikkében követeli, hogy rendezzék az internáltak ellátását, ami nem válik dícsőségre Franciaországnak. Augusztus elején telekiabálták Franciaország fejét azzal, hogy az ország tele van kémekkel és hogy a győzelmesen előnyomuló németek jobbra a kémek működésének köszönhetik sikereiket. Most már jól tudjuk, hogy vereségünket elégtelen felkészültségünknek, a tulerőnek és nehéz tüzéségünk hiányosságának kell tulajdonítanunk. Bűnbakokat kellett keresni és ezért a kémeket üldözték. A kormány elvesztette a fejét és kiadta a parancsot, hogy minden németet internálni kell.

A szerencsétlen áldozatokat összefogdosták és a közönség ujjongása közben vasuti kocsikba préselték őket. Azután a számukra kijelölt helyekre szállították a németeket, ahol még az asszonyok és gyermekek is heteken át a nedves földre vetett szalmán feküdtek és úgy bántak velük, mint a fegyencekkel. Sohasem fogjuk megtudni, hogy hány ártatlan gyermek esett áldozatul ezeknél a fegyházaknál kegyetlenebb koncentrációs táboroknak. Ez aztán dicső reklám Franciaország számára! A parlamentnek kellene intézkedni, hogy az internáltak jobb ellátásban részesüljenek, mert Franciaország becsületét ebben is meg kell menteni.

A varsói harcok.

Berlin, jan. 20. Az orosz kommuniké a Visztula balpartjáról heves tüzéségi har-

cot jelentenek és beismerik, a németek előrenyomulását. A Bzura vidékén északra keletre Ravától elkezdődött harcok folynak, amelyek még éjjel sem szünetelnek. Plocknál folytonos rohamokat intéznek a németek a Visztula partján. Janicsev szigeténél orosz hajók is akcióba léptek, azonban a német gyalogság tüze megfiúsította támadásukat. Orosz lapok haditudósítói hangoztatják, hogy a most folyó harcok döntése Varsó környékén lesz. Azt is jelentik, hogy Tomaszov rendkívül sokat szenvedett a bombázás következtében. A német lövedékek teljesen le-

rombolták Skiernevka helységet, Skiernivece elővárosát. Az orosz lapoknak nem szabad írniok a varsói helyzetről.

Az oroszok nem kapták meg az osztrák mozdonyokat.

Budapest, január 20. Az *Est* jelenti: Szucsavában az orosz parancsnok azt követelte, hogy adják ki az osztrák mozdonyokat. A román állomásfőnök ezt megtagadta.

Fellázadtak az orosz katonák.

Budapest, jan. 20. Az *Esti Ujság* tudósítója jelenti: A Kárpátokban teljes a nyugalom. A szibériai cserkesz-ezred előkészült a lázadásra. A mohamedánok proklamációit ta-

lálták náluk. A szibériaiakat leölmozott kocsikban elszállították. Uzsoknál a cserkeszeket megtizedelték.

A 30 és felesek az oroszok ellen.

Budapest, január 20. (Tud. cenz. táv.) A *Pesti Hírlap* haretéri tudósítója közli a galieisi harcokból:

Amidőn nehéz ágyúink az orosz gyalogsági front mögötti orosz nehéz tüzéségre küldötték lövedékeiket, rövid tüzelés után az orosz lövészárok gyalogsága fölgrált és rendetlenül megszaladt. Nehéz ágyúinknak már a hangja is demoralizálja az orosz seregeket.

Az oroszok feladták Kielcét.

Budapest, január 20. (A sajtóbizottság engedélyével.)

A *Pester Lloyd*nak táviratozzák, hogy a *Daily Telegraph* szeptérvári haditudósítója szerint az osztrák-magyar csapatok eljutottak Kielce kormányzósági fővárosig.

Az oroszok Kielce városát feladták, mert stratégiailag teljesen jelentéktelennek mondják és kijelentették, hogy esapataikat Radom védelmére koncentrálták.

A délszlávok egyesítése Nagy-Szerbiában.

Budapest, január 20. Párisból jelentik: A lapok közlik Lesnie szerb követ nyilatkozatát, melyet egy ujságíró előtt tett. A közlemény szerint a szerb követ kijelentette, hogy a szerbek az összes délszlávokat a Nagy-Szerbia keretében akarják egyesíteni.

A törökök az angol Egyiptom ellen.

Athén, január 20. A görög lapok hosszú cikkekben foglalkoznak a Szent háborúval. Részben lapjelentésekből, részben a tudósítók közleményeiből megállapíthatják, hogy Törökország jelentékenyen több erőt koncentrált a kaukázusi haretéren, mint amennyivel Egyiptomban szándékozik felvenni a harcot, holott a Kaukázus védelmére és az ottani előrenyomulásra kevesebb ember szükséges, mint egy támadó hadjáratra Egyiptom ellen. Az összes körülmények összetevéséből a görög lapok azt következtetik, hogy Törökország arra számít, hogy Egyiptomban a szent háborúnak nagyszámu híve csatlakozik majd a bevonuló török csapatokhoz. Törökországnak ez a feltevése teljesen alapos és egé-

szen bizonyos, hogy az egyiptomi izlamhittűek várják a török hadakat és a legelső alkalommal csatlakozni fognak hozzájuk. Az Akropolis — mint már jelentettük — egyiptomi tudósítójának közlése alapján azt is nyilvánosságra hozta, hogy ugy Kairóban, mint Alexandriában erősen tartja magát az a hit, hogy Kairó rövid időn belül a szent háboru híveinek kezére fog jutni.

Angolok és törökök éjjeli csatája.

Budapest, január 20. (A sajtóbizottság engedelmével.) Konstantinápolyi távirat szerint a török főhadiszállás ezt a hivatalos jelentést adta ki:

Shatt-el-Arabban az angol erődítményeket éjszaka sikerült meglepnünk. Az angolok nagy veszteségekkel és sok halott hátrahagyásával elmenekültek. Kornánál gyalogsapatainkat meglepni akaró angol eskadront, ennek nagy veszteségeivel, visszavertük.

Anglia kártérítése Norvégiának.

Krisztiánia, január 20. Az *Aftenposten* szerkesztőjének ma kijelentette a norvég pénzügyminiszter, hogy az angol kormány Norvégiának kártérítést hajlandó fizetni a két lefoglalt norvég páncélos cirkálóért. 9,000,000 norvég koronáról van szó. (Körülbelül 11 millió korona.)

Angol fenyegetés Olaszországnak.

Budapest, jan. 20. (M. T. I.) A *Politika* című bolgár lap biztos forrásból jelenti: Anglia jegyzékben tudatta Olaszországgal, hogy az entente megbizta, hogy abban a pillanatban, amikor Olaszország Valonán kívül más albán részt megszáll, angol katonaságot szállítson partra Durrazóban.

Portartur védője meghalt.

Budapest, január 20. A sajtóbizottság jóváhagyásával jelenti tudósítónk: A „*Lokalanzeiger*” jelenti: Stössel tábornok, ki Portartur feladásáért több évig börtönben ült meghalt.

A Vörös-Kereszt Egylet háborus délutánjai.

Megemlékeztünk már arról, hogy a Vörös-Kereszt Egylet nemes gondolkodásu vezetősége komoly jellegű szórakoztató előadásokat akar rendezni. A rendezendő szórakoztató előadásokra vonatkozó megbeszélésekre tegnap délután gyűlt össze városunk előkelő hölgyközönsége. A népes gyűlésen jelen voltak:

Pallay Lajosné, dr. Molnár Gézáné, dr. Fráter Imréné, dr. Gyöngyössi Istvánné, Bachmann Fülöpné, Buzássy Albertné, Thury Endréné, Balogh Barnáné, Bodnárné és leánya, Kőszeghy Józsefné és leánya, Petry Gyuláné, Nagy Ödöné, Moskovits Miksáné, Moskovits Mórné, dr. Mihely Lajosné, Sas Edéné, Lázár Mártonné, dr. Thury Lászlóné, dr. Pelle Jánosné, dr. Verzár Istvánné, Fehér Dezsóné, dr. Konrad Béláné, dr. Balkányi Ernőné, dr. Mayer Lászlóné, Bognár Istvánné, Sarkady Lajosné, Harrach Dezsóné, Schönberger Árminné, Sarkady Klári, Bodó Erzsike, Lobstein Zelma, Schüch Böske, Breider-nővérek, Pop Nelli, Gábel nővérek, Gyarmathy Judith. Városunk vezetőiférfiai közül megjelentek: Rimler Károly, dr. Fráter Imre, Németh István, dr. Mayer László, Kőszeghy József, dr. Waldmann Iván, dr. Konrad Márk.

A gyűlést dr. Fráter Imre nyitotta meg és előterjesztette, hogy a Vörös-Kereszt Egylet a mai komoly időkhez illő összejöveteleket óhajt rendezni. Ezek az ugynevezett háborus délutánok barátságos jellegű összejövetelek lesznek. — A háborus délutánok rendezésében a Vörös-Kereszt Egylet a Protestáns Nőegylettel, az Izraelita Nőegylettel, a Gyermekbarát Egyesülettel, a Luteránus Nőegylettel és a Népkonyha Egyesülettel karöltve fog eljárni.

Mindegyik egyesület 20-25 taggal fogja képviseltetni magát abban a nagy választmányban, amely a háborus délutánokat rendezi. A rendezendő háborus délutánok jövedelmének fele a Vörös-Kereszt Egyleté lesz, a másik felét pedig a többi egyesületek fog-

PIROSKA.

Piroska egy szőke kicsi lány volt, egyedül élt a nagy világban, mert az öreg nagyapó annyit se tett ki, mikor arról volt szó, hogy vidám, mulató kis pajtás kell, mint egy élettelen fababa. Nem csoda, hogy Piroska megunta az egyhangu életet.

Egyszer csak oda állott nagy hízkelve a nagyapó háta mögé, selymes szőke fejét odaszoritotta az öreg borostás arcához és két vékony kis karjával átfogta a fejét, úgy kérdezte:

— Apó, nagyon szeretsz te engem?

Az öreg nem láthatta az arca kifejezését és egészen mosolyogva felelt:

— Tudod hogy nagyon.

A lány gyermekésszel is megérezte, hogy nem fog valami kellemesen esni az öreg apónak, amit ő most mondani akar és azért csak halkán, akadozva kezdett beszédjébe:

— Akkor miért nem viszel most is az emberek közé, mint régebben. Ugy szeretnék a vidám emberekkel dalolni, nevetni.

Félénken, lassan kezdett belé, de hamar elmullott félelme és színesen, mesélő hangon — ahogy a kis gyermekek oly igen szeretnek beszélni —, szinte rajongva folytatta:

Eddig elvittél magaddal. Te ültél a zongora előtt és mindig újabb és újabb vigdalomokat játszottál. Én melletted az alacsony vörös bársony széken, a melyiknek egy esépp karja sem volt. A hátam meg-

ják felosztani egyenlő arányban maguk között.

Összesen hat ilyen háborus délután lesz, amelyek a Vigadó nagytermében lesznek megtartva. Ezt dr. Adorján Amil ingyen becsátja át a rendezőségnek. A fűtést a gázugyar igazgatósága, a világítást pedig a város díjtalanul szolgáltatja.

A háborus délutánok alkalmával a rendező hölgyek teát szolgáltatnak fel és süteményeket. A teát és a süteményeket mindig a kérdéses háborus délutánt rendező hölgyek adják.

Az első háborus délutánt most vasárnap délután rendezik, amikor is a 70. gyalogezred zenekara sétatangversenyt tart.

A többi háborus délutánok műsorát, amely szórakoztató kabaré számokból fog állani, esetről-esetre az illető rendező hölgybizottság az újságok útján fogja a közönség tudomására hozni.

Tervbe vette a rendező bizottság, hogy a színházban nagyszabásu estét rendez, teljes kivilágítással. Ezen alkalommal a színtársulat valamelyik kiváló operát vagy hazafias drámát adna elő.

Ennek az előadásnak a teljes jövedelme Rimler Károly polgármester rendelkezése folytán teljesen a Vörös-Kereszt Egyleté lenne. Az előadásra a város engedi át a színházat, azzal a jogával élve, hogy egy estére a színházat jótékony célra igénybe veheti. Az előadásra szóló jegyeket rendszerben a hölgyek fogják árusítani, ez még jobban fogja biztosítani az est sikerét.

Az előadáson az urak frakkban a hölgyek estélyi toaletben fognak megjelenni.

Az értekezlet tudomásul vette dr. Fráter Imre javaslatát és egyuttal megválasztotta a nagy választmányt is, amelynek névsorában társadalmunk vezető személyei foglalnak helyet s nagy választmány névsora a következő:

Diszelnökök: Gróf Széchenyi Miklós

v. b. t. t., megyéspüspök, Fetser Antal győri püspök, Radu Demeter görög kath. püspök, Hlatky Endre főispán, dr. Miskolczy Ferenc főispán, Hlatky Endréné, dr. Miskolczy Ferencné, özv. Des Echerolles-Kruspér Sándorné, Lábán Lajos tábla elnök.

Ügyvezető elnök: Pallay Lajosné.

Társelnökök: dr. Molnár Gézáné, Schütz Albertné, Petry Gyuláné, Diósi Lajosné, Reismann Mórné, Bögös Lajosné, dr. Fráter Barnabás, Rimler Károly, dr. Fráter Imre, dr. Hoványi Géza, Németh István, Bary József, Kovács főorvosorvos.

Alelnökök: Dr. Mihely Lajosné, Boócz Gézáné, dr. Fráter Imréné, Bary Józsefné, Kőszeghy Józsefné, Buzássy Albertné, Hiemesch Frigyesné, Nagy Ödöné, özv. Bulyovszky Józsefné, Tatar Zoltánné, Fehér Dezsóné, Pallay Lajos, Kőszeghy József, Hoffbauer Pál, Hiemesch Frigyes, Lukács Ödön, Harmathy Károly, Schatz ezredorvos.

Titkárok: Dr. Gyöngyössi István, dr. Konrad Béla, Fehér Dezsó.

Jegyzők: Dr. Verzár István, dr. Krüger Aladár, Hegedüs Nándor, Antal Sándor, Marton Manó.

Pénztárnok: Dr. Waldmann Béla.

Ellenőr: Sas Ede.

Fényes Barna orosz fogságban.

Levél Oroszország belsejéből.

A Kárpátokban folytatott véres harcok még a kezdetén voltak, mikor az a hír terjedt el Nagyváradon, hogy a nagyváradai társadalomnak egyik közkedvelt tagja: Fényes Barna százados elesett. A család tagjai folyton érdeklődtek az esettnek jelzett százados után.

Akinek legváltozatosabb formái érkeztek a hős katonáról. Voltak olyanok, még pedig nem is a közemberek közül, akik egyenesen a kapitány temetésén vettek részt. Mások azt a hírt küldték, hogy a százados nem halt ugyan meg, de oly súlyos sebet kapott,

angyalareu kis unokája. Észre sem vette az öreg, hogy a kis lány már nem beszél.

Piroska pedig arra gondolt, hogy ezután jött az az idő, mikor apónak kezdett feltűnni a szerencséseje. Hangversenyteremben játszott. De ide nem vitte el magával őt.

A lány leült egy kényelmes pamlagra a tűz elé. Maga elé bámult merengve és meglátszott az arcán, hogy kedves neki ez a visszaemlékezés.

Hiszen még a legokosabb ember is szívesen mereng el emlékein és nem ritkán tölti avval az időt, hogy gondolatban szeretettel varázsolja maga elé az eltűnt embereket, hangulatokat, jeleneteket és a régi kedves termeket.

Piroska tisztán látta maga előtt a szédületesen kavargó fehér ruhás apró népséget, a zongora előtt ülő fáradt alakot, aki — lelkében isteni tehetséggel — közönséges, induló szerű galoppokat ver a kis, értelmetlen tömegnek.

A zeneszerző is merengett unokájával, de az ő gondolatai már kellemesebbek voltak.

A művészember rendszeren vajszivű és ha magában emlékezik, csak a jót látja hálás lelke.

Felmerült előtte is a fényes hangversenyterem és az első babér. A sok zöld levélből lassan kialakult egész koszorúja fényes művészi pályájának, mely azonban finom árnyékot vetett. Az az árny, habár halványan, de megmaradt máig is, mert a dicsőség kimerült a külsőségekben, de az árny a lélekre vetődött.

fájult bele, hogy semmihez sem támaszthatam, lábaim lelőgtak és még most is látom ragyogni a fényes csatort kiesiny lakcipőmon.

— Nem szakítottam el a cipőmet és hogy ügyeltem a kis csipkés fehér ruhámra, mert te komoly arccal állítottad mindig, mikor felöltöztetted, hogy nagyon szegény vagy és nem vehetsz újat, ha elszakítom.

— Emlékszem még a sok-sok kicsi lányra akik mind fehérbe voltak. Rövid nadrágos kis fiukra, akik vidáman táncoltak.

— Egyszer a síma paretien elesett egy. A lány elfutott melőle. Kacagott és úgy lebbent el, mint egy nagyobbacska fehérpillangó. A fiu szája lefelé görbült, tiszta szemei megteltek könnyel.

— Én nagyon megsajnáltam. Olyan hirtelen ugrottam le a kis fehér lábú, piros bársony székről, hogy majd felborítottam azt és futottam hozzá.

— Nem tudom miért tettem. Talán segíteni akartam rajta.

— Dacosan félrelökte kinyújtott kezemet, felkelt és futott a másik leány után. Rám se nézett. Éreztem, hogy az arcom ég és hogy most már én szeretnék sírni. Te haragudtál, hogy mért futottam el mellőled. Akkor, valami dacos érzés hatása alatt, olyanformát gondoltam, hogy sohasem leszek jó senkihez.

— De ne haragudj, nem tartottam meg.

A kis Piroska nem folytatta tovább a visszaemlékezést hangosan. Elgondolkozva hagyta ott az öreg apót, ki szintén úgy elmerült a váratlanul felidézett emlékekbe, mint

4

hogyan az ütközet után föltétlenül megkellett halnia. Ujabb hírek szerint Fényes Barna lőtt sebet kapott és felszállították Budapestre, ahol egy kórházban ápolják. Mikor aztán alaposabban utána jártak a híreknek, kiderült, hogy egyik sem fedti a valót.

A kórházakban semmit sem tudtak Fényes Barnáról. Elestéről a hivatalos kimutatások mit sem tudtak, pedig már a kérdéses ütközet veszteségei rég megjelentek.

Egyetlen egy tiszt volt, aki az ütközetben Fényes Barnával találkozott. Ekkor azonban a magyar csapatoknak vissza kellett vonulniuk. A csatában Fényes megsebesült s a sebet magyar orvosok kötötték be, de a gyors visszavonulás miatt kénytelenek voltak őt több súlyos sebesüléssel együtt visszahagyni.

Fényes Barna sebe súlyos volt. Az orvosok véleménye szerint nagyon hasonlított a Ferenc Ferdinánd trónörökös sebéhez. Ettől kezdve senki sem tudott a hős katonáról. A család az elmondottakat összevetve abban a tudatban volt, hogy a százados orosz fogságba esett.

Tegnap aztán minden kétséget eloszlatott egy levél, mely magyar tiszttől származó orosz fogságból érkezett. A levél írója egy előkelő állami tisztviselő fia, azt írja, hogy most már nincs semmi baja s egy kórházban fekszik. A sebesültek között ott van Fényes Barna százados is. A hirdetés szerint Fényes sérülése még miadég olyan, hogy nagyobb nyugalmat igényel. Ez az oka különben annak is, hogy eddig nem irt haza.

Az orosz orvosok jól bánnak velük s mindent elkövetnek, hogy felgyógyuljanak. A levél keltétől kezdve már valószínű, hogy az elesettnek hitt százados is felgyógyul s talán már utban van a sajátkezüleg írott levele is, amelyben első életjelt ad magáról.

Az eset mindenestre nagyon jellemző a rémhírek, a halálmadarak megbízhatóságaira.

A hátor vadászönkéntes.

Előléptetés a harctéren.

— Saját tudósítónktól. —

Vannak az életben váratlan találkozások. Emberek, akiket már talán régen elfeledtünk hirtelen élénk tünnek, barátok, akikkel együtt töltöttünk kedves percek az iskola falai között és akikkel megosztottuk szívünknek meleg szeretetét megnöve, megszépülve lépnek élénk a multak varázsos kódéből.

Ilyen kedves és nem remélt találkozásom volt tegnap délelőtt egy tölem régen eltávozott pajtással. Mikor elvált, akkor még egészen gyerek volt. Bámuló szemekkel, amely még csak a szépségeket látta az életből, friss és üde lélekkel, amely csak a nemes és finom hatásaira reagált az életek.

Most, amikor találkoztam vele, alig tudtam hinni a szemeimnek. Csukaszürke katonaruha feszül karcsu termetén, gallérján a vadászok zöld parolija ékeskedik és azon egy keskeny sárga stráf és három ezüstös csillag.

Amint örvendező szívvel köszöntöm és megszorítom a kezét, felébred bennem a kíváncsiság, amely különösen ebben a háborús világban mindenben valami érdekeset keres. A jelen esetben annál inkább izgatott a kíváncsiság, mert a rég nem látott barát még csak a háboru kitörésekor lett katona és ilyen hamar a gallérján diszlegő sárga stráfot és ezüstös csillagokat nem hiába kapta.

Kíváncsi kérdézősködéseimre nagyon szívesen felel és előadásából lassankint elővilan az ő előléptetésének története.

A mozgósításkor, mint orvosnövevény vonult be F. Sándor, a 19. vadászrezredhez, amely Klagenfurtban székel és mint ilyen vett részt Orosz Lengyelországban a magyar sereg küzdelmeiben.

— Ezredemmel október utolsó hetében indultam el Orosz-Lengyelországba. Akkori-

ban történt az előtörő magyar csapatoknak Ivangorod alól való visszavonulása a nagy tulerő miatt. Ezredem ehhez a visszavonuló sereghez csatlakozott és Olkusz városban történt a csapatok összpontosítása.

Itten vártuk az orosz hadsereg támadását. A nagy moszkvita haderő azonban nem igen jelentkezett. Mi tehát a legnagyobb nyugalomban töltöttük napjainkat.

Alkalma volt itt a visszavonuló seregnek magát kipihenni és mi is kezdünk beleélni magunkat a táborigi élet előttünk eddig még ismeretlen szokásaira.

Egy nap alkonyattájt engem és még két vadászt felderítő utra küldtek. Megjegyzem, akkor már egy esillagom volt.

Elindultunk hárman az ismeretlen vidéken. Utunk igen kellemes és szép volt. Oldalt sárguló fák szegélyezték az utat, messziről felénk kéklent az alkonyatban a lemenő nap tűzsugaraiban ragyogó hegynek csúcsa.

Mi csak mentünk és tágranyilt szemmel, élesen vizsgáltuk az előttünk elterülő terep minden talpalatnyi földjét.

Már vagy két órája rohadtuk az orosz földön az utat, mikor egyszerre tőlünk vagy ötszáz lépésnyira hét ember alakja emelkedik ki. Egy orosz patrul volt.

Mi hárman voltunk, de csak mentünk előre. Mikor közelünkbe értek, a fegyvert vállunkhoz kaptuk, de tüzelésre nem maradt időnk. Az oroszok ránk rohantak és elszedték fegyvereinket.

Szerencsénkre most újból jött egy patrul abból az irányból, amelyből az első jött. Ez 12 emberből állott. Az első patrul átadott bennünket az utóbbinak, fegyvereinket azonban magával vitte.

Az orosz katonák közrefogtak minket és elindultunk abba az irányba, amerre az első az előbb elment.

Utközben hallom, amint a katonák egymás között románul beszélnek. Kivettem szavaikból, hogy nincsenek valami nagyon elragadtatva az oroszok elbánásától. Én is román fiu vagyok s mindjárt beszédbe egyeledtem velük. Elmondtam nekik, hogy pénzt kapnak tőlem, ha szabadon engednek. Adtam is nekik azonnal két koronát. Megörültek neki. Másik két társam dohányt adott

Piroska nem tudott természetesen az ő gyermekértelmével ezekről. Csak azon gondolkodott el, amit apóról mondtak azok, kiket mint barátait vitt haza. Azt mondták, hogy különbe, szerencsétlen, vagy bolond. Igaz, hogy szegény néha olyan érthetelenségeket beszélt. Egyszer azt mondta: Csak ember vagyok, de valódi. A mire barátai rosszalólag csóválták a fejüket.

Ezek mind eszébe jutottak most a gyermeknek és hirtelen odafordult a merengő művészhez, s mint egészen természetes dologot kérdezte tőle:

— Miért nem szereti apó az embereket és miért nem visz közéjük?

Apó nagyot bámult erre a furesa kérdésre. Szinte rémülten nézett a gyerekre, s csak ennyit mondott:

— Szeretem én őket, nem is vagyok rossz. Csak látod, sokat kell viaskodnom az emberekkel. Rosszak ők... De te már tudsz gondolkozni — tette utána tűnődve. Azt hiszem, iskolába kéne járni ebben az időben. Istenem, hogy nem gondoltam erre.

Szeliden kérdezte a gyermeket:

— Szeretnél iskolába járni?

Piroska mindig erre vágyott öntudatlanul. Vidám kicsi társakra. Emberek közé óhajtott menni, — mint ő szerette magát ki fejezni. — Elragadtatva kiáltott fel és körül-táncolta a szobát apó szavira.

... Másnap utaztak.

Piroska egy darabig kibámult az ablakon, nézte a világot. Gyönyörű szépnek találta. Eddig még nem látott rétet, bárányt, szabadon röpködő galambot. Repesre nyujtogatta ki kezét utánuk a vonat ablakából, de azok mind eltűntek rendre. Szomoruan

fordult apó felé, hogy hívja vissza neki az eltűnt gyönyörűségeket, de meghökkenve hallgatott el.

Apó a diván sarkába húzódott és zsebkendőjét erősen a szemére szorította.

Piroska hozzámént, kicsi kezeivel átfogta a nyakát, úgy kérte szepgeve:

— Apó kérlek, hozd vissza.

— Apó nem vette le kezét szeméről és lassan összefüggéstelenül mormogott magában valamit arról, hogy a mi egyszer elrepült tőlünk, azt nem hozhatjuk vissza többet soha.

Piroska megijedt, elszomorodott és nem mert szólni többet.

Mikor azonban kiszálltak a vonatból megint visszatért rendes élénksége és csakhamar elfelejtett mindent. Vigan esacsogott, míg végig vitte a kocsi a kis vidéki város kedves utcáin, melyek tele voltak ódon, öreg házakkal és terjedelmes, lombos fákkal.

Bent az intézetben egy nagyon kellemes külsejű, idős hölgy fogadta őket. Megölelte és megcsókolta a kis lányt, aztán apó felé fordult és azt mondta:

— Eppen olyan ez a gyermek, mint a milyen volt Kató. — És az ő szeme is könnyes lett egyszerre.

Piroska kíváncsian kérdezte:

— Ki volt az a Kató?

A hölgy szemrehányóan nézett apóra.

— Hát nem tudja?

Apó mentegetőzve szólt:

— Hiszen olyan gyermek. Minek megmérgezni a lelkét? Mit mondjak? Hogy magyarazzam meg ennek a gyermeknek, hogy mi az a halál?

— A hölgy bólogatott a fejével és már nem volt semmi szemrehányás a tekintetében.

Piroskát azután kivitték a teremből, apó ott maradt, hogy egyetmást megbeszéljenek.

Piroska egy kedves kicsi leány kezébe került. Az a kis leány bemutatta magát és a tudományát. Gittának hívták és mint mondá, ő az osztály poétája. Élénk mozdulatok kíséretében magyarázta meg, hogy most éppen tornaóra van, azért bujt nadrágszoknyába. Mindjárt meg is mutatta, hogy hogy kell tótágast állani, vagy kézen járni.

Piroska bámulva nézett rá és most kezdte érezni, hogy mennyire tudatlan.

De nagy megnyugvására szolgál, hogy a sok-sok kis lány lent az udvarban nem áll tótágast, se nem sétál a kezén, mert érezte, hogy ő ezt sohasem tudná megtanulni.

Mikor lefeküdt, a sok ujságtól elszédült fejében csodálatos táncot jártak összefogóva apó, az a kellemes hölgy, ki őket fogadta, Gitta és a sok ismeretlen fogalom, tótágas, osztály, poéta stb.

Nem is ügyelt arra álmos fejjel, hogy apó milyen melegen bucsuzott el tőle, mikor őt fekedni vitték.

Erősen kezdett lefelé görbülni a szájak-kája széle, mikor másnap nem látta ágya fölé hajolni a megszokott, jóságos, öreg arcot. S mikor megtudta, hogy apó végképpen elment, a méheses menthetetlenül eltört...

Sajnáltam a szegény kis gyereket, de azért önkénytelenül elmosolyogtam magamat, mikor elgondoltam, hogy ime az örök ember. Bármennyire is eléri vágyait, mindig akad siratni valója.

Boér Margit.

nekik. Adtak azonkívül még kenyeret is, amit azonnal jóízűen kezdtek fogyasztani.

Gondoltam magamban, hogy ezeket még magunkkal is lehetne viani a mi seregünkhöz. A gondolatomat tett követte. Beszéltem nekik, hogy jöjjenek velünk. Enni és innivalót kapnak nálunk, amennyi csak belőlük fér.

A katonáknak tetszett a csábító ígérlet, az is jól esett, hogy románul beszéltem velük. Nem kellett hát sok nógató nekik, megfordultak és jöttek velünk. A fegyvereket elkértük tőlük és vállunkra véve a foglyainkkal indultunk csapatunkhoz.

Este felé, úgy 10 órakor meg is érkezünk az ezredünkhöz. Én átadtam a 12 embert, tüstént kihallgatták őket.

Vallatás közben az egyiknél (ez valami altiszt lehetett) fontos iratot találtak, mely később az oroszok támadása alkalmával megkönnyítette a mi munkánkat.

Ezt elvették a katonától és engem, aki két társammal együtt kevésbé azelőtt orosz fogoly voltam, ezen jó fogásért nemsokára kineveztek kadett aspiránsná.

Ezután vagy két napra történt az oroszok első támadása ellenünk. Itt ismerkedtem meg először az orosz gyalogsággal, amelymondhatom nem ég nagy harcra tüztől.

Bizonyítja ezt az, hogy mikor ellenük úgy 1000 lépésről rohamra mentünk és elérkezve lövészárkukig az ott levőket megtámadtuk, az első lövészárk mögött levő többi öt lövészárk legénysége egyszerre magadta magát.

Én is itt sebesültem meg s mikor hazafelé utaztam az én sebesült vonatombhoz volt csatlóva az elfogott oroszok kocsisora is. Érdekes, hogy az elfogott oroszoknál a mi katonáink kenyerét, cribakját, konzerveit találtak meg. Egy eltévedt trénszállítmánytól vették ezt el, nem gondoltak bizonyára arra, hogy később hadiszákmányukkal együtt a mi seregünk hadifoglyai lesznek.

Sebesültem a leitmeritzi kórházba kerültem, onnét felgyógyulásom után ide Váradra jöttem, ahol olyan emlékezetes, boldog napokat töltöttem el. Mondhatom, hogy nagyon jól érzem magam, de elfog mindig a vágy, hogy minél előbb ott legyek ismét, ahol a többi vadásztársaim küzdenek.

Eddig tart a bátor és ügyes vadász elbeszélése, amely jellemző a haretéri viszonyokra.

Grosz tiszti ruhák a szolgákon

Megmentettek egy kastélyt a rombolástól.

Egy hadnagy érdekes levelet ír az északi haretérről, amelyben leírja, hogy egy galíciai főúri kastélyt miként mentettek meg a beözönlött oroszoktól a szolgák.

A várkastély, melyben később az osztrák-magyar vezérkari tisztek ültök tanúat, Brzeskó vára.

Csupa kellemes emlék — írja. — Nagy modern kastély, művészi lépcsőházzal. A hosszú fehér folyosókon vadász-trofeumok Afrikából, Indiából. Mindenütt villanyvilágítás. A hallból pompás lépcső vezet fel az emeletre. Fent festmények, nem kicek, hanem értékes festmények. A közepén egy ragyogó jelenség, estélyi toilletben, valószínűleg a ház urnóje.

Hirtelen bécsi keringő hangjai hallatának fel. Egy segédtsízt ül a zongora mellett.

Valahogy fájdalmasan hallatszik a muzsika, amely elébünk varázsolják a bécsi Práter vadgesztenye fáit, ide ebbe a kastélyba, ahol most tisztek sietnek ide oda, vezérkari tisztek ülnek összeráncolt hom-

lokkal, térképek mellett; ebben a kastélyban, amely az oroszok által kiszípolyozott, kifosztott, elpusztított Galícia közepén fekszik.

Azután asztalhoz megyünk. Magyar, osztrák és német tisztek itt jól találjuk magunkat egymás társaságában. S itt ülünk ugyanabban a teremben, ahol három nappal ezelőtt egy orosz hadseregparancsnokság étkezett.

S valahogy úgy érzem, mintha még az iskola padjain ülnek s hűtlenül olvasnám egy hatalmas, világrengető háborus-peridus részletét s egyáltalában nem tudom megérteni, hogy ilyesmit át is élhetnek emberek.

Egy öreg komornyik hálószobámba vezet. Ő, a kertész és a portás keresztül élték a bár rövid ideig tartó orosz uralmat is s ügyes eszellel megmentették a feldulástól és kifosztástól a kastélyt.

Amikor ugyanis a hadseregparancsnokság — amelynek jelenlétében nem mertek a katonák fosztogatni — elvonult, akkor fenyegette csak igazán a kastélyt a portyázó kozákok rombolási dühe. A kozákok elvetődtek a kastély közelébe is, de az ablakokon keresztül magasrangu orosz tiszteket láttak s tisztelegve elvonultak. Ezek a magasrangu orosz tisztek azonban a szolgák voltak: a kertész, a komornyik és a portás, akik felhúzták az ott felejtett ócska egyenruhákat s az ablakhoz álltak. Így megmentették Brzeskó gyönyörű várkastélyát.

HIREK

A téli háboru borzalmai ellen harcosainknak prémre van szükségük. Enyhítsük szenvedéseiket és küldjük egyetlen darab prémünket is a Hadségélyző Hivatalnak, Budapest, Váci-utca 38. A szállítás díjmentes.

*** Uj püspök.** Zágrábból jelentik: A hivatalos lap közli, hogy dr Nyárády Dénest ablinei püspökké nevezte ki a szentszék. A püspök felszentelése e hó 9-én volt Rómában. Nyárádi püspök 1844-ben született Bácskeszturon, 1899-ben szentelték pappá, 1902 óta a zágrábi gör. kath. szeminárium rektora volt. 1914. június 3 án nevezték ki a körösi egyházközség adminisztrátorává.

*** Kir. hercegek kitüntetése.** Ő Felsége József Ferdinánd kir. hercegnek, gyal. tábornoknak, a 4 ik hadsereg parancsnokának hadvezéri minőségében teljesített kiváló tevékenységének elismeréséül a Lipótrend nagykeresztjét a hadiékítménnyel, a katonai érdemkereszt III. osztályát a hadiékítménnyel pedig Lipót Szalvátor kir. hercegnek, tábornagynak, tüzérségi felügyelőnek adományozta.

*** Kongregációi élet.** Az Urnok Mária Kongregációja ma délután 5 órakor a szokott helyen gyűlést tart; ugyszintén ma este fél 7 órakor tartja gyűlését az Urak Mária-Kongregációja is.

*** Fischer — vezérőrnagy.** Tudósítónk táviratozza Budapestről, hogy a király Fischer csendőrezredest, aki bukovinai harcrai folytán országos hírnévre tett szert, soronkívül vezérőrnagygyá nevezte ki.

*** Kinevezés.** A m. kir. igazságügy-miniszter dr Radnai Zoltán nagyváradi kir. törvényszéki joggyakornokot a székelykereszturi kir. járásbíróshoz jegyzővé nevezte ki.

*** Dr Ficzek Emil gondnokság alatt.** Az ügyvédi kamara azt a szomorú hírt közli a hivatalos lap legközelebbi számában, hogy dr Ficzek Emil nagyváradi ügyvédet az ügyvédség gyakorlatától felfüggesztette, mert elmebetegség miatt gondnokság alá helyezésére eljárás indult meg. Dr Ficzek Emil egészen fiatal ember, aki azonban pár év alatt nagy forgalmu ügyvédi irodát teremtett magának. Január elején elmebaj tünetei mutatkoztak rajta, úgy, hogy szanatóriumba kellett helyezni. Az ügyvédi kamara ezért függesztette fel s irodája részére gondnokul dr Békéssy Jenő helybeli ügyvédet nevezte ki.

*** Kitüntetés.** Őfelsége báró Klingspor Guidó 7 ik Vilmos huszárezredbeli ezredesnek az ellenséggel szemben tett kiváló szolgálatainak elismeréséül a III. oszt. katonai érdemkeresztet a hadiékítményekkel adományozta.

*** A vegyes felülvizsgáló-bizottság elnökei.** A hivatalos lap tegnapi száma közli a honvédelmi miniszter körrendeletét az 1915. évben az ország területén működő állandó vegyes felülvizsgáló-bizottságok szervezése, összeállítása s a felülvizsgálatoknak foganatosítása tárgyában. Eszerint a Nagyváradon szervezett felülvizsgáló-bizottság február 17-én, március 17-én, április 22-én, május 14-én, június 16-án, július 14-én, augusztus 13-án, szeptember 22-én, október 29-én, november 15-én, december 15-én és szükség esetén az ezen napokat követő hétköznapi napokon fognak működni. A felülvizsgáló-bizottság elnökévé Hlatky Endre főispán, helyettes elnökévé dr Hoványi Gyula jogakadémiai tanár bizattak meg.

*** A toloncok élelmezése házi-kezelésben.** A nagyváradi toloncházba kerültek élelmezéséről eddig vállalati uton gondoskodott a város, azonban a vállalkozó élelmező nagyobb árfelemelés mellett volt csak hajlandó a további élelmezésre. *Jurieskay* Barna tb tanácsnok, aki jelenleg a város gazdasági ügyeit vezeti, a városi tanács tegnapi ülésén javaslatot terjesztett elő, hogy a város házilag állítsa elő a toloncok élelmezését. Így nemcsak nem kell a városnak felémelni a díjakat, hanem az eddiginél is kevesebbe kerül a toloncok élelmezése. A tanács próbaképpen elfogadta a tanácsnok javaslatát.

*** Megsebesült nagyváradi vívóbajnok.** A 104. veszteségi lajstrom hozza hírrül Schenker Zoltán 37. gyalogezredbeli századosnak megsebesülését. Schenker neve nemcsak hazánkban, hanem a külföld előtt is ismeretes, mivel a hadsereg legjobb vívói közé tartozik s úgy az olimpiádokon, mint más nemzetközi vívóversenyeken sok babért aratott és hírnevet szerzett a magyar vívósportnak. Schenker a déli haretéren is kitüntette magát személyes bátorságával s a sebért is ott kapta.

*** A népszövetségi csoportvezetőket tisztelettel értesítjük,** hogy a januári füzetek megérkeztek, s az Otthonba átvehetőek. Tisztelettel, a vezetőség.

*** Szabadkőműves terrorizmus a belga gyermekekkel szemben.** A katolikus francia sajtó elkeseredett kommentárral kíséri a Vendée című lap következő közleményét:

„A Fontenay le-Comte járás egyik községében két belga család keresett menedéket. Mikor elszállásolták őket, a belga anyák az iránt érdeklődtek elsősorban, hogy van e iskola a községben, ahol gyermekeiket taníthatják.

— Persze hogy van iskola — felelte a háziasszony — járassák oda a gyermekeiket, ahova én küldöm az enyéimet.

A szegény menekülők haboznak, nem merik folytatni, de végül mégis elhatározzák magukat:

— De kaphatnak e ott rendes katolikus nevelést? Mi ugyanis jó katolikusok vagyunk és nagyon ragaszkodunk a vallásunkhoz.

— De hiszen én is az vagyok, a gyermekeim is azok és itt megtalálják mindazt, amit kívánnak.

És a kis belgák francia pajtásaikkal együtt már másnap elmentek a katolikus jellegű „szabad iskolába.” (A katolikus iskolának tudvalevőleg nincs nyilvánossági joguk Franciaországban és csak mint magániskolák működhetnek.)

Szabad iskola! Ezek a belga menekültek valóban járatlanok voltak, nem ismerték a francia szabadkőműves „szabadság” bizonyos szépségeit. A község polgármestere azonban azonnal beavatta őket. Magához hívatta a két belga családapát és rájuk főrmédt:

— Hova küldik maguk gyermekeiket?

— Az iskolába.

— És milyen iskolába?

— A szabad iskolába.

— Hát azt hiszik, hogy szabadságukban áll, hogy a szabad iskolába küldjék a gyermekeiket? Azt hiszik, hogy a kormány azért látja el magukat lakással, és élelemmel, hogy pártolják azokat az iskolákat, amelyek konkurenciát csinálnak a kormány intézeteinek.

A polgármester ezután kijelentette a belgáknak, hogy ha nem veszik ki gyermekeiket a szabad iskolából, nem fognak segélyt kapni.

Ez a következménye annak, hogy a belga nép engedte magát félrevezettetni és a szabadkőműves francia kormány eszközéül adta oda magát. Most még a gyermekeik is nyöghetik a szabadkőműves szövetséget.

*** A borfogyasztási adó megváltása.** A magán borfogyasztás megváltása tárgyában a következő hirdetményt adta ki a város pénzügyi tanácsa: Nagyváradi város tanácsa részéről a magán borfogyasztás megváltása végett az egyezségi ajánlatok megtételére határidőül 1915. év január hó 25., 26. és 27. napjai tűzettek ki. Felhívatnak tehát mindazon szőlőbirtokosok, termelők, továbbá magánfogyasztók, kik a borítal adót az 1915. évre általán összegben óhajtják megváltani, hogy a fent kitett határidőben a városháza bizottsága termében mindenkor d. e. 9 órától 12 óráig a kiküldött bizottság előtt annyival is inkább jelentkezzenek s a megajánlott összeget készpénzben a kiküldött bizottságnál lefizessék, mivel ezen határidőn túl jelentkezések el fogadtatni nem fognak. Az általánosítás tárgyában felveendő jegyzőkönyvben foglalt feltételek a magánfeleket azonnal kötelezi, a városra nézve azonban csakis az esetben lesznek kötelezők.

ha azok a nagyváradi m. kir. pénzügyigazgatóság részéről jóváhagyva lesznek. Nagyváradi város tanácsa, 1915. január 13 án tartott üléséből Lukács Ödön, adó és pénzügyi tanácsnok.

*** Elesett és megsebesült 37-es tisztek.** A 104. veszteségi kimutatásban a következő elesett és megsebesült 37 gyalogezredbeli tiszteket közli: Guttmann Dezső hadnagy seb. Holfeld Oszkár, tartalékos hadnagy mh. Kiszlinger István hadnagy seb. Klepp Ernő hadnagy seb. Pap János tart. zászlós mh. Pártos Ernő tart. hadapr. jel. őrm. seb. Petzold Gyula tart. hadapr. seb. Phillip Arnold tart. zászlós seb. Schenker Zoltán százados seb. Schwartz Lipót tart. hadapr. jel. őrm. seb.

*** A Vörös Keresztnek.** Egy fogadásból kifolyólag 1 koronát küldtek szerkesztőségünkbe a Vörös Kereszt Egylet céljaira, mely adományt rendeltetési helyére juttatjuk.

*** Névváltoztatás.** A belügyminiszter megengedte, hogy Ignác Juliánna nagyváradi lakos „Iványi”-ra és Kohn József ugyancsak nagyváradi lakos „Kemény”-re változtatták családi nevüket.

*** Halálozás.** Kiss Lajos gépészlakatos 22 ik évében f. hó 19 én, hosszas szenvedés után meghalt. Temetése f. hó 21-én délután 3 órakor lesz Beöthy Ödön-utca 47. számú gyászházból.

*** A katonazenekarok jótékony célú hangversenye.** Mult héten nagy sikerrel járt a katonazenekarok első jótékony célú hangversenye. Az anyagi eredmény nem maradt az erkölcsi siker mögött: tiszta jövedelem gyanánt 317 kor. 56 fill. folyt be, mely összeget a napokban adta át Scharf Károly karnagy Rimler Károly polgármesternek. Az összeget a nagyváradi sebesültek és a nagyváradi illetőségű elesett katonák családjai javára fordítják.

*** Melegruhát a katonáknak.** A hadbavonultak téli, meleg ruhával való ellátására a polgármesteri hivatalhoz újabban a következő adományok folytak be: Helfi József 20 korona, Fröhlich Józsefné 12 drb haskötő, 6 pár érmelegítő, 12 pár kapea. Butyka Lajosné 12 pár harisnya, 12 drb zseblegítő, 2 pár érmelegítő.

*** Lóosztályozás és összeírás.** Miután a m. kir. honvédelmi miniszter ur 1920—1914. eln. számú körrendeletével elrendelt lóosztályozás céljából foganatosított lóösszeírás eredményéből az tűnik ki, hogy a nagyváradi lótulajdonosok, közül többen nem tettek eleget a hirdetményileg is közhírré tett bejelentési kötelezettségnek, ezennel felhívom a lótulajdonosokat, hogy a katonai ügyosztálynál (Városháza II. em. 33 sz. szobában) díjtalanul kiszolgáltató bejelentő lapon lovaik számát, nemét, valamint a lovaikhoz tartozó málhás állatfelszereléseket legkésőbb január hó 31-ig annyival is inkább jelentsék be, mert a mulasztást elkövető lótulajdonosokkal szemben a kihágási büntető eljárás meg fog indittatni. Az 1912 évi LXIX. t. c. 20. §-a értelmében, aki a lovak és málhás állatfelszerelések bejelentése tekintetében fennálló törvényes rendelkezéseknek nem tesz eleget, kihágást követ el és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik. Nagyváradi, 1915. jan. 15. Eleméry Ferenc tanácsnok.

*** Hadi foglyoknak ázsiai Oroszországba is lehet csomagot küldeni.** A hivatalos lap közli a posta és távirtda vesérgazgató rendeletét, mely közli, hogy a hadifoglyoknak és az internáltaknak, a már közölt feltételek mellett, ázsiai Oroszországba, s így Szibériába is lehet nemzetközi postacsomagot küldeni.

*** 6 %-os magyar hadikölcsön.** A Biharmegyei Takarékpénztár értesíti azonn. ügyfeleit, akik nála 1914. évi 6 %-os magyar hadikölcsönt jegyeztek, hogy a m. kir. pénzügyminiszter által kiállított kötvények mai naptól kezdve pénztáránál költségmentesen átvehetők.

x **Három liter** családi rumot készíthet bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle Rumkivonattal. Ara utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

Kiadó vendéglő, étterem, kávéház helyiségek mellék helyiségekkel berendezéssel vagy anélkül. Továbbá **üzletek, raktarak, műhelyek, iroda helyiségek**, ugyszintén **legmodernebb berendezésű butorozott szobák, hosszabb vagy rövidebb időre olcsóbb bér mellett kiadó.** Nagy Sándor-u. 4.

x **Négy szoba és előszobából álló lakás**, irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél, Szent János-utca 8. szám.

x **Kőhögés, hurut, rekedtség** ellen használjon hurut szeletkét Ara: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

*** Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár r. t.** (Bémer-tér 4. szám) a közönség tájékoztatása céljából közli, hogy elfogad új betéteket, a melyek nem esnek a moratorium intézkedései alá, takarékbetétkönyvecskére és folyószámlán a legkedvezőbb kamatozási és visszafizetési módozatok mellett. Pénztári órá: d. e. 9-től 12-ig.

Kiadó 8—10 lóra való istálló Szilágyi Dezső-utca 12.

x **Megfagyott, széltől kivörösödött, kicserepesedett, arc, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos határu az Y-po jegyű HARMAT TEJ CRÉME** és hozzávaló Borax szappan Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B. Telefon 13—02

**Tábori alsó ruhák
Vízmentes bakkancsok
Halina csizmak
és Hó cipők**
legjobb minőségben
Reichard Dezső
cégnél
Rákóczy-uton kapható.

x **Családi rum** vaniliával vagy ananászal literje K 2.60, továbbá kitűnő Theák kaphatók, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

Butorozott szoba két-három önkéntes részére Kiadó. Bem utca 21.

x **Egy nagy raktárhelyiség** a Szacsu-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbarkent-nál.

x **Kiadó lakások.** Szacsвай-utca 11 számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Csütörtök: A zsába.
Péntek: Aranyeső.
Szombat: Művészet.
Vasárnap délután: Cigányprimás.
Vasárnap este: Jőjéj Muki! (Bemutató.)

Minthogy a jövő hét elején a színházi bérlet lejár, a vezetőség a már ismert feltételek mellett új bérletet hirdet tiz előadásra. Egyben felkéri azokat, akik már meglévő bérleteiket megújítani óhajtják, hogy ez iránt idejekorán intézkedni sziveskedjenek.

Legujabb táviratok.

Ferencz József főherceg Berlinben.

Bécsből jelentik, hogy Ferencz József főherceg ma este Berlinbe utazik, ahonnan a német főhadiszállásra megy, hogy a német császárnál tegyen látogatást. A főherceg kíséretében lesznek Lobkovitz herceg vezérőrnagy, kamarai előljáró, Vanderstraten gróf kamarás, továbbá Mares udvari utazási pénztáros.

Az arabok megverték a franciákat Marokkóban.

Madrid, január 20. (Saját tud.) A „Liberal“ jelenti, hogy az arabok Marokkóban Marakes mellett, melyet a franciák kiűrtettek, megverték a franciákat. (M. T. I.)

Német aeroplán London fölött.

Budapest, január 20. (Saját tud.) A M. T. I.-nak jelentik, hogy ma London fölött egy német aeroplán jelent meg, melyet azonban az angoloknak sikerült elűzni.

Küzdelem nyugaton.

Nyugati hadszíntér.

Berlin, január 20. Nagy főhadiszállás jelenti:

A partvidék és a Lys közötti szakaszon csak tüzérségi harcok folytak.

Notre dame de lorette közelében Arrastól északnyugatra egy kétszáz méter hosszú lövészárkot ragadtunk el az ellenségtől és ez alkalommal két gépfegyvert zsákmányoltunk és többeket foglyul ejtettünk.

Az Argonneokban csapataink néhány ellenséges lövészárkot foglaltak el. Az egyik helyen az utóbbi napok óta újból ötszáz méternyi tért nyertünk.

Senneimtől északra fekvő erdőben támadásunk előrehaladt. A Hirzstein magaslatot elfoglaltuk. 2 tisztet, valamint 40 alpesi vadászt foglyul ejtettünk.

Keleti hadszíntér.

Keleten a helyzet változatlan. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Honvédeink véres harcai.

Budapest, január 20. (Saját tud.) A sajtóhadiszállásról jelentik a következőket: Kuk altábornagy, Krakó várparancsnoka mondotta a galíciai harcokra nézve a következőket az egyik haditudósítónak: Krakó a legutóbbi harcokban összeköttetést kapott s így összekötő kapocs lett a déli és az északi szárny között. Csapataink két hét alatt három ki-rohanást intéztek. A poskovitzi haretéren egy hős honvédhadosztály vívott véres harcokat.

Harcunk az oroszokkal.

Budapest, január 20. (Hivatalos.) Az általános helyzet változatlan. A lengyelországi arcvonalon egyes járőr harcoktól eltekintve csakis tüzérségi harcok voltak. A Dunajce mentén tüzérségünk sikerrel lötte az ellenséges gyalogsági vonalak egyes szakaszait és egy erősen megszállott majornak kiűrtetését erőszakolták ki. Egyik osztagunk a folyóig előrenyomult ellenségnek több száz ember veszteséget okozott és annak a Dunajceen át épített hadi hidját szét rombolta. A Kárpátokban csak jelentéktelen esatározások folytak. Höfer altábornagy.

Romliának az orosz ágyuk.

Budapest, január 20. (Saját tud.) A „Magyarország“ tudósítója beszélgetést folytatott egy katonai szakértővel a kárpáti harcokról, kitől a következő felvilágosítást nyerte az orosz tüzérségre vonatkozólag. **Az orosz tüzérség kvalitása igen jelentékenyen esőkent és ezért tákarékoskodnak az ágyúikkal. Az ágyúik, mihelyt leadták kétezer lövésüket kezdenek megromlani.**

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KÁROLY.

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyérdemű közönségének szives tudomására hozni, hogy Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt a mai kor igényeinek megfelelő **műköszörüldét** nyitottam.

Rivállalok mindennemű borotvák, kések, ollók, hajvágógépek, hus-örögépek, ló- és juhnyírógépek javítását és köszörülését. Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi illatszerek, fej- és arcápoló piperezereket, mindennemű acél-árkat, ugymint borotvát, ollót, hajnyírógépet, yukszemvágó, papír-, zseb- és tollkést, valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Koller Agoston mű-
köszörüs

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
1163—1914. szám.

Hivatalos hirdetés.

Felhívom az ebtulajdonosokat, hogy ezen hirdetés közzétételétől számított 15 nap alatt, illetve legkésőbb március hó 1-ig az ebadót városi pénztárba annál is inkább befizessék, mivel a mulasztók a szabályrendelethez megállapított ebadó kétszeres esetleg háromszoros összegében fognak elmarasztaltatni.

Nagyvárad, 1915. január 16.

Gerő.

rendőrkapitány.

317—1915. eln. sz.

Pályázati hirdetés.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága az elhalálozás folytán megüresedett főjegyzői állásnak választás útján leendő betöltését a folyó évi február hó 11-én megtartandó rendes közgyűlés napirendjére tűzvé ki, felhívom mindazokat, akik a 7-ik fizetési osztálynak megfelelő törzsfizetés és lakpénz továbbá a szervezeti szabályrendeletben megállapított pótlékkal javadalmazott főjegyzői állásra pályázni kívánnak, hogy pályázati kérvényüket szabályszerűen felszerelve Nagyvárad város főispánja, méltóságos Hlatky Endre urhoz, mint a kijelölt választmány elnökéhez címezve, hivatalomnál (Városháza I. emelet 4. sz.) folyó évi február hó 6-ik napjának délután 5 óráig adják be.

A főjegyzői állás betöltésével esetleg megüresedő tanácsnoki állásnak betöltését pedig a március havi rendes közgyűlés napirendjére tűzvé ki a törv. hat. bizottság, ugyan azért ez alkalommal felhívom azokat is, akik ezen VII-ik fizetési osztályban 4800 korona fizetés és 1280 korona lakbórral javadalmazott tanácsnoki állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényüket szabályszerűen felszerelve Nagyvárad város főispánja, méltóságos Hlatky Endre urhoz, mint a kijelölt választmány elnökéhez címezve hivatalomnál (Városháza I. emelet 4. sz.) folyó év március 6-ik napján d. u. 5 óráig annyiával is inkább adják be, mivel az elkésztett beadott, vagy kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe vételét nem fognak.

Nagyvárad, 1915. január 19.

Rimler Károly,
polgármester.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

1316—1915.

Hirdetés.

A nagyméltóságú m. kir. ministerium rendelete alapján kenyéret csak is az előirt keverék lisztből szabad előállítani és forgalomba hozni.

Figyelmeztetem a pékiparosokat, sütőket és piaci kenyérárusokat, hogy a kenyéret és egyéb süteményeket, csak is az előirt kevert lisztből állíthatják elő, fehér lisztből készült kenyér árukat forgalomba hozni nem szabad.

Ezen fontos mezőgazdasági és közéleti érdeket védő rendelkezés ellenőrzésére közegeimet utasítottam, s ebből folyólag figyelmébe ajánlom az összes kenyér sütőknek és kenyérárusoknak, hogy ha általuk, nem a rendelkezésben előirt lisztből előállított kenyér hozatnék forgalomba a szabálytalanság megtorlása, a büntető eljárás a legszigorubbán fog alkalmaztatni.

Nagy-Várad, 1915. január 20.

Rendőrség.

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet III-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1915 január 1-én III-ik évtársulatát nyitotta meg.

Az első 2 üzletév, — dacára a nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredménnyel folyik.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek még most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső-u. 5. sz. a.) Egy üzletrész heti 20 fillér befizetésre kötelez, s ki-ki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként, 10 fillér. 3 év múlva az évtársulat feloszlik; a tagok a befizetett összeget kikapják s a reájuk eső nyereséget is.

A tagok a befizetett összeg $\frac{1}{6}$ részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel, s kiki heti betétje arányában részesedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is, s azokat legmagasabb kamatlábbal kamatoztatja. Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, szíveskedjenek szövetkezetünk helyiségében részjegyeket jegyezni.

Teljes tisztelettel

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

Katonai ruhákat az összes fegyvernemek részére, a mai áron alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legújabb szövet különlegességek, iltöny és téli kabátokra felöltőkre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezső-u. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyelotes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

izzólámpák

Állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motórok

$\frac{1}{4}$ lóerőtől minden nagyságban.

Főszereplő telefonja 55. sz.

Pályázati hirdetés.

Nagyvárad város törv. hat. bizottsága, az elhalálozás folytán megüresedett adópénztárnoki állásnak választás útján leendő betöltését a f. év február hó 11-én megtartandó rendes közgyűlés napirendjére tűzvéni ki, felhívom mindazokat, akik a IX-ik fizetési osztálynak megfelelő törzsfizetés és lakpénz, továbbá 300 korona személyi pótlékkal javadalmazott adópénztárnoki állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényüket szabályszerűen felszerelve Nagyvárad város főispánja, méltóságos Hlatky Endre urhoz, mint a kijelölő választmány elnökéhez címezve, hivatalomnál (Városháza I. emelet 4. sz.) f. évi február hó 6-ik napjának délután 5 órájáig annyival inkább adják be, mivel az elkésztett beadott, vagy kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárad, 1915. január 19.

Rimler Károly
polgármester.

Hirdetés.

1454/XI b. 1915. B. M. számú körrendelet a Németországban és Hollandiában elrendelt utlevél és utlevél láttamozási kényszer tárgyában.

Közbirre teszem, hogy az 1914. évi december hó 16-án kiadott német birodalmi rendelet határozmányai szerint 1915. évi jan. hó 1-től kezdődőleg mindenki, ki a Német-birodalom területét elhagyja, vagy külföldről a birodalom területére lép, ugyszintén minden a Német birodalom területén tartózkodó külföldi utlevéllel tartozik magát igazolni.

A rendelet szerint az utlevélnek az utlevéltulajdonos személyleírásával és a legújabb időből származó arcképével, valamint az arckép alatt sajátkezű aláírásával kell ellátva lennie, ezenkívül az utlevélnek hatóságilag igazolandó, hogy az utlevél tulajdonosa tényleg egy és ugyanaz a fényképen ábrázolt egyénnel és hogy a fényképet saját kezűleg írta alá. A fényképet az utlevélre úgy kell ragasztani, és hatóságilag olyképp lebélyegezni, hogy a bélyegző lenyomat félig a fényképre, félig pedig az utlevél papírára essék. Külföldön kiállított utleveleknél a német birodalmi rendelet bírósági vagy közjegyzői igazolást is elegendősnek jelent ki.

Minden oly utlevelet, mellyel valaki a határt Németország felé át akarja lépni ezen kívül még az illetékes külképviseleti hatóság Magyarországon a budapesti német császári főkonzulátus által kell láttamoztatni. A láttamozásért a budapesti német császári főkonzulátus 3 korona 60 fillér konzuli illetéket számít fel.

A holland királyi kormány legutóbb szintén elrendelte, hogy a Hollandiába való belépés csak azoknak a külföldieknek engedhető meg, akik a holland konzuli hatóság által láttamozott utlevél birtokában vannak.

A láttamozásért a budapesti holland királyi főkonzulátusnál 5 korona konzuli illetéket kell fizetni.

Budapest, 1915. évi január hó 7-én.

Sándor János s. k.